

have sin naturlige Forklaring deri, at han ser Sagen fra et literært-æsthetisk Standpunkt, medens jeg ifølge min hele Udvikling holder til at se Sagen fra et juridisk Standpunkt. Jeg skal bemærke, at den foreslaaede Ordning er de rene og skjære Manchesterprinciper, den rene Næringsfrihed paa dette Omraade. Det kan jo være en naturlig Ting, at man ser Sagen lidt ogsaa fra dette Synspunkt og lader Bedømmelsen af den falde ind under dette Synspunkt. Dette skal jeg da ogsaa gøre og skal da i saa Henseende først bemærke, at Statskassen, altsaa den bevilgende Myndighed, i høi Grad er interesseret i dette Spørgsmaal, hvilket den ærede Forslagsstiller ogsaa fremhævede. Jeg skal her ikke komme ind paa det Spørgsmaal, hvilke eieendommelige Faktorer det er, der have ført til det uheldige og i de senere Aar ganske vist stadigt stigende uheldige Understud ved det kongelige Theaters Drift. Det er Noget, jeg ganske savner Forudsætninger til at kunne bedømme, men jeg tror dog, man vil indrømme mig, at man som Part i Sagen skulde tænke lidt over det, inden man opgav et saadant Privilegium, et Privilegium, som vi have som Skatteborgere, og et Privilegium, som det dog er Rigsdagens Sag at tage noget Vare paa. Jeg skal her blot tilslutte mig at henvisse til, at da der for kort Tid siden var Spørgsmaal om at gjøre Forandring i nogle Regler for Baaante fra bornholmste Retter, saa viste det sig der, at de bornholmste Rigsdagsmænd med største Energi optraadte for Bevarelsen af dette formentlige Privilegium, skjøndt jeg for mit Vedkommende ikke kan se, at der var nogen virkelig bornholmst Interesse i saa Henseende til Stede. Men det viser sig jo overalt, at hvor Folk have et Privilegium, ere de ikke uden væsentlig Interesse for dets Opretholdelse, og jeg tror nok, at man tør sige, at dette Privilegium, vi her have paa Tale, i ethvert Tilfælde har en ikke ubetydelig Værdi for det kongelige Theater. Saa er der ogsaa et andet Punkt, som den høitærede Justitsminister allerede har henledet Opmærksomheden paa, og det er Privattheatrenes Privilegier. Jeg for mit Vedkommende vilde dog betragte det som en Ting, der falder ganske af sig selv, at hvis man kastede los og gav fuldstændig Frihed, forinden Privilegierne

være udløbne, kunde det ikke gaa an efter de Principer, som have været gjældende i dansk Retsspragis baade under Subæreneteten og under det konstitutionelle Regimente, ikke at give en Erstatning, og forholder det sig saaledes, som den ærede Forslagsstiller antydede, vidner det jo om, at der i saa Henseende vilde blive Spørgsmaal om ganske betydelige Beløb at udrede for Statskassen. Naar man nu altsaa ser hen paa Lovforslagets Grundprincip, Indførelsen af denne Næringsfrihed, saa udtrykkes den paa en mærkelig, om jeg saa maa sige, drastisk Maade. Det hedder nemlig i Lovforslagets § 2: „Enhver, der opfylder de i Lov af 29de December 1857 om Haandværks- og Fabriksdrift m. m. fastsatte Betingelser for Meddelelse af Borgerkab eller Næringsbevis, skal være berettiget til at indrette og drive offentligt Theater i Kjøbenhavn“. Det er ikke muligt at give dette en Form, der er mere blotet for egentlig litterært Hensyn, det er fuldstændig Næringsfrihed, man bliver Theaterdirektør, ligesom man bliver Spæthøker! Nu forekommer der mig her at være et Spørgsmaal, som ligger for, og det er det: Er der egentlig noget Behov for en saadan Næringsfrihed? Ja, saa vide vi jo vel, at det er en saare risikabel Sag at have et Theater. Der er for Diebliffet 3 eller 4 saadanne private Theatre her, og efter hvad man i Almindelighed mener, ere deres Uffører ikke videre glimrende, om eet af dem maa det da betragtes som givet, at det er saa. Jeg for mit Vedkommende mener, at hvis man vil se Sagen fra et økonomisk Synspunkt, vil en yderligere Overproduktion paa dette Omraade være ganske usædvanligt uheldig. Det er imidlertid sandsynligt, at der vil finde en saadan Overproduktion Sted, hvis dette Lovforslag gaar igjennem, idet der er en Mængde navnlig yngre Folk, som have en ren Mani for at spille Komedie, og hvis de paa nogen Maade kunne forlede Folk, der have Penge, til at sætte et Theater paa Benene, saa er det Noget, som de af al Magt ville bestræbe sig for. Det er imidlertid et Forhold, som vil være meget uheldigt. Det er fra anden Side blevet fremhævet, at Bevillingen skulde være en Slags Sovepude, og at man paa dette Omraade tiltrængte en yderligere Skærpelse med Hensyn til